

Schade tijdens rampen, calamiteiten en incidenten

Onderzoek naar de aansprakelijkheid van (zelf)redzame burgers

---

INHOUDSOPGAVE

Samenvatting	3
Inleiding	4
Leeswijzer.....	5
Hoofdstuk 1: Onderzoeksopzet	6
1.1 Onderzoeksvraag	6
1.2 Deelvragen	6
1.3 Onderzoeksmethode.....	6
1.4 Maatschappelijke en wetenschappelijke relevantie.....	7
Hoofdstuk 2: Onderzoeksresultaten.....	8
2.1 De burger redt spontaan	8
<i>2.1.1 Aansprakelijkheid als de helpende burger zelf schade oploopt.....</i>	<i>9</i>
<i>2.1.2 Welke schade komt voor vergoeding in aanmerking?.....</i>	<i>9</i>
<i>2.1.3 Welke rol speelt het hebben van een verzekering?.....</i>	<i>10</i>
2.2 De burger helpt op verzoek van de hulpverlening.....	10
<i>2.2.1 Aansprakelijkheid bij materiële schade van de hulpverlening.....</i>	<i>10</i>
<i>2.2.2 Aansprakelijkheid bij persoonlijke schade slachtoffer(s).....</i>	<i>10</i>
<i>2.2.3 Aansprakelijkheid hulpverlening bij schade .....</i>	<i>11</i>
<i>2.2.4 Aansprakelijkheid indien de burger afwijkt van het verzoek.....</i>	<i>11</i>
2.3 Aansprakelijkheid van de hulpverlenende instantie	12
<i>2.3.1 Materiële schade eigendom burger.....</i>	<i>12</i>
<i>2.3.2 Schade aan het milieu .....</i>	<i>12</i>
<i>2.3.3 Aansprakelijkheid bij een loze melding.....</i>	<i>13</i>
Hoofdstuk 3: Suggesties voor verder onderzoek	14
Hoofdstuk 4: Aanbevelingen en suggesties	15
Bijlagen.....	16
Bijlage 1a: Schema aansprakelijkheid en verzekering in twee situaties.....	17
Bijlage 1b: Schema aansprakelijkheid veiligheidsregio/gemeente t.o.v. derden	19
Bijlage 2: Overzicht geïnterviewden en overige geraadpleegde personen	20
Bijlage 3: Praktijkvoorbeelden	21
Eindnoten.....	22
Colofon.....	24

SAMENVATTING

Bij een ramp, incident of calamiteit is het belangrijk dat burgers zichzelf redden of anderen in veiligheid brengen. De burger kan de kans om aansprakelijk te worden gesteld bij ontstane schade als belemmering zien om hulp aan te bieden. Denk aan schade bij de burger, het slachtoffer of het materieel van de hulpverlening.

Dit onderzoek gaat in op verschillende situaties en de juridische gevolgen van schade. Hiervoor is literatuur en jurisprudentie geraadpleegd en een aantal interviews met deskundigen afgenomen.

De resultaten zijn als volgt:

Als een slachtoffer schade ondervindt of zelfs komt te overlijden bij spontane hulp van een burger, is de redder in nood niet aansprakelijk. Tenzij de burger ernstig roekeloos handelt (aan opzet grenzende roekeloosheid) of niet de nodige zorg in acht neemt. In dit geval is er de aansprakelijkheidsverzekering van de burger om de geleden schade te vergoeden. Er zijn echter situaties waarbij de reddende burger volledig zelf opdraait voor zijn eigen schade en waarbij zijn schade door geen enkele verzekering wordt gedekt. Wie er aansprakelijk is, hangt altijd af van de specifieke omstandigheden van het geval. Een burger met een geldig EHBO diploma is verzekerd bij het Oranje Kruis. Als de reddende burger zelf schade oploopt, kan een beroep worden gedaan op zaakwaarneming (artikel 6:198 BW).

Bij een ramp of incident kan een hulpverlener ter plaatse een of meerdere burgers verzoeken om assistentie te verlenen. Deze handelingen kunnen echter leiden tot schade aan materieel van de hulpverlenende instantie of schade bij de burger. Bovendien kan schade bij het slachtoffer of zelfs overlijden van het slachtoffer voorkomen. In de meeste gevallen is de burger niet aansprakelijk voor schade die hij veroorzaakt aan het materieel van de hulpverlening. Dit valt onder de verzekering van de hulpdienst. De helpende burger is wel aansprakelijk voor de veroorzaakte schade aan het materieel wanneer er sprake is van onzorgvuldig (roekeloos) handelen.

Wanneer de hulpverlening schade aan eigendommen van een derde toebrengt, is de hulpverlenende instantie of het overkoepelend gezag daarvan (veiligheidsregio of gemeente) aansprakelijk.

Bij schade aan het milieu door een hulpverlenende instantie is de eigenaar van het bedrijf aansprakelijk. Bijvoorbeeld als het grondwater wordt verontreinigd bij bluswerkzaamheden in een pand met giftige stoffen. De eigenaar kan dergelijke schade verzekeren via een milieuschadeverzekering.

Voor een aantal situaties bieden regelgeving, literatuur en jurisprudentie geen duidelijkheid of zekerheid. Het gaat dan bijvoorbeeld over exacte gegevens over schade die een burger niet kan verhalen. Maar ook is onduidelijk in welke situaties de hulpverlening een burger kan inschakelen met een acceptabel risico. Ook is niet helder wat er gebeurt als een burger weigert om de hulpverlening te helpen en het slachtoffer daardoor extra schade ondervindt. Daarnaast is het onduidelijk wie opdraait voor de opgelopen schade door passanten die door de hulpverlening zijn gevraagd om te helpen.

De aanbevelingen zijn als volgt:

1. Creëer een fonds voor ongedekte schade van reddende burgers.
2. Vergoed ongedekte schade van burgers door een speciale verzekeringsafdeling van een ministerie indien het bovengenoemde fonds ontoereikend is.
3. Creëer een website waar burgers digitaal hun vordering in kunnen dienen door middel van een formulier met DigiD ondertekening.
4. Breid de verzekering van de hulpdiensten uit zodat zij tevens verzekerd zijn voor schade ontstaan door hulp van vrijwilligers en/of burgers.
5. Verplicht meerderjarigen in Nederland om een AVP af te sluiten.
6. Verstrek heldere informatie aan hulpverlenende instanties.

INLEIDING

Ruim tien jaar geleden, in 2000. Een vuurwerkcramp in een woonwijk in Enschede. Een jaar later is het weer raak: een cafébrand in Volendam. Recent een grote brand in een chemiebedrijf in Moerdijk. Gebeurtenissen die in ons geheugen staan gegrift. Bij een ramp, incident of ernstig ongeval komen burgers vaak zelf in actie en nemen deel in de hulpverlening ter plaatse. Dit varieert bijvoorbeeld van het vervoeren van personen uit een rampgebied tot het verlenen van eerste hulp. Maar hoe zit het met de aansprakelijkheid wanneer er schade ontstaat? Is eventuele schade dan wel te verhalen?

Vooraf in noodsituaties is het belangrijk dat burgers zelf in actie komen of juist anderen kunnen helpen. Kortom, zelfredzaam zijn! Dit betekent dat een burger zichzelf en anderen kan helpen om in veiligheid te komen of om de gevolgen van een ramp of zwaar ongeval te beperken. In de meeste situaties zijn burgers vrijwel altijd eerder ter plaatse dan de hulpdiensten. De overheid voert actief beleid om zelfredzaamheid en deelname van burgers ter plaatse te stimuleren. Hierbij is het nodig om de barrières die deelname belemmeren zoveel mogelijk weg te nemen. Een belangrijke drempel is de aansprakelijkheid bij schade, zowel persoonlijke als materiële schade. Burgers kunnen fouten maken of niet zorgvuldig te werk gaan. Zowel als zij spontaan te hulp schieten of daarvoor worden gevraagd door een hulpverlenende instantie.

Het doel van dit onderzoek is om meer inzicht te krijgen over aansprakelijkheid als burgers hulp verlenen.

Dit onderzoek is uitgevoerd in opdracht van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en het ministerie van Veiligheid en Justitie.

Mr. S. Alst, Yacht
Februari 2011

Prof. dr. mr. A.M. Hol, uit zijn boek "Zelfredzaamheid en aansprakelijkheid"¹:

'We vinden in de wet weinig aanknopingspunten om deze min of meer helder te kunnen duiden en de juridische implicaties ervan aan te geven. Ook de rechtspraak biedt hier weinig aanknopingspunten. Geen uitspraken zijn bekend, waarin de rechter zich heeft moeten buigen over de aansprakelijkheid bij schade opgelopen bij hulpverlening door burgers. Dit zegt mogelijk iets over hoe tot op heden met dergelijke schade is omgegaan. Burgers zullen dergelijke schade over het algemeen dragen, zeker wanneer verzekeraars geen problemen maken ten aanzien van de dekking ervan. Niettemin is het van belang om in het licht van de moderne claimcultuur hier enig zicht te krijgen op de mogelijke implicaties voor de overheid in geval van schade'

LEESWIJZER

Hoofdstuk 1 bevat de onderzoeksopzet waarin de onderzoeksvraag, onderzoeksmethode en maatschappelijke en wetenschappelijke relevantie aan bod komen.

In het tweede hoofdstuk passeren de onderzoeksuitkomsten de revue. Eerst bespreken we de aansprakelijkheidssituatie als de burger spontaan helpt, en het slachtoffer schade ondervindt door toedoen van de helpende burger. Daarnaast de situatie wanneer de spontaan helpende burger zelf schade oploopt.

Het volgende onderdeel gaat uit van de situatie waarin een burger op verzoek van de hulpverlening helpt en waarbij het slachtoffer, het materiaal van de hulpverlening of de burger zelf schade oploopt. Daarnaast wanneer de hulpverlenende instantie door slachtoffers aansprakelijk is gesteld doordat zij de hulp van burgers hebben ingeroepen en er schade is ontstaan. Ook antwoord op de vraag of de helpende burger aansprakelijk is wanneer instructies van de hulpverlening niet zijn opgevolgd. Wie is aansprakelijk als de hulpverlenende instantie schade toebrengt aan eigendommen van burgers of de natuur verontreinigt? Ook dit komt aan bod in dit hoofdstuk. Tot slot behandelen we wie aansprakelijk is als er bij een loze melding schade ontstaat.

Hoofdstuk drie beschrijft een overzicht van situaties waarin regelgeving, literatuur en jurisprudentie geen duidelijkheid of zekerheid verschaffen: de hiaten waarvoor verder onderzoek nodig is. Tot slot in hoofdstuk vier de aanbevelingen en suggesties op basis van de bevindingen uit dit onderzoek.

Bijlagen

- Bijlage 1: een schematisch overzicht van de aansprakelijkheid in een aantal situaties
- Bijlage 2: een overzicht van de personen die zijn geïnterviewd
- Bijlage 3: een aantal praktijkvoorbeelden.

HOOFDSTUK 1: ONDERZOEKSOPZET

De overheid stimuleert de zelfredzaamheid van burgers. Dit betreft de mate waarin burgers handelingen verrichten ter voorbereiding op en tijdens rampen, incidenten of calamiteiten om zichzelf en anderen in veiligheid te brengen. Denk aan het vervoeren van personen uit een rampgebied, het blussen van een brand of mensen bevrijden uit een autowrak.

In dit onderzoek gaan we uit van de definitie van het begrip "ramp" zoals die in artikel 1 van de Wet Veiligheidsregio's is weergegeven: een zwaar ongeval of een andere gebeurtenis waarbij het leven en de gezondheid van veel personen, het milieu of grote materiële belangen in ernstige mate zijn geschaad of worden bedreigd en waarbij een gecoördineerde inzet van diensten of organisaties van verschillende disciplines is vereist om de dreiging weg te nemen of de schadelijke gevolgen te beperken.

1.1 Onderzoeksvraag

De onderzoeksvraag is als volgt: hoe is de aansprakelijkheid geregeld in de volgende situaties?

Situatie tijdens een ramp en/of incident: de burger helpt

- a. De burger redt spontaan (hulpverlening is nog niet aanwezig)
- b. De burger redt op verzoek van de hulpverlening
- c. De burger loopt zelf schade op

Aansprakelijkheid van de veiligheidsregio/gemeenten ten opzichte van derden

- a. Een situatie tijdens een ramp, incident, calamiteit of oefening
- b. Een situatie bij een loze melding

1.2 Deelvragen

Dit onderzoek bekijkt bovenstaande situaties en gaat op zoek naar antwoorden op de volgende vragen:

- Is de burger aansprakelijk?
- Is de hulpverlenende instantie of overkoepelend gezag aansprakelijk?
- Dekt de aansprakelijkheidsverzekering voor particulieren (AVP) van de burger de schade?
- Wordt de schade gedekt door de aansprakelijkheidsverzekering voor bedrijven?
- Wordt de schade (eventueel) gedekt door een andere verzekering van de burger?
- Wordt de schade (eventueel) gedekt door een andere verzekering van de hulpverlenende instantie of overkoepelend gezag?
- Wordt de schade gedekt door de verzekering van het slachtoffer?
- Zijn er situaties waarin regelgeving, literatuur en jurisprudentie geen duidelijkheid of zekerheid verschaffen?

1.3 Onderzoeksmethode

Om de bovengenoemde onderzoeksvragen te beantwoorden is gekozen voor literatuuronderzoek, jurisprudentie onderzoek en onderzoek naar relevante wetgeving. Daarnaast zijn interviews gehouden met deskundigen om beter inzicht te krijgen in de huidige stand van zaken op het gebied van aansprakelijkheid en wat de hiaten hierin zijn. Geïnterviewde deskundigen zijn hoogleraren, VNG verzekeringen, het Veiligheidsberaad, Verbond van Verzekeraars, de advocatuur en de Ambulancezorg. Daarnaast is het ministerie van Defensie geraadpleegd.

1.4 Maatschappelijke en wetenschappelijke relevantie

De Wet tegemoetkoming schade bij rampen en zware ongevallen (Wts) is vastgesteld in 1998. Doel van deze wet is dat het Rijk gedupeerden tegemoet komt in de schade en de kosten bij een overstroming door zoet water, een aardbeving, een andere ramp of een ander zwaar ongeval. Als het aansprakelijkheidsrecht en het verzekeringsrecht geen uitkomst bieden, vormt de Wts een vangnet. Op basis van die wet kunnen, uit de collectieve middelen, tegemoetkomingen in schade en kosten worden toegekend aan gedupeerden van een ramp of zwaar ongeval.

Op 22 september 2010 heeft het Nederlands Instituut Fysieke Veiligheid (NIFV) het rapport gepubliceerd "Burgers bij de bestrijding van rampen: betrokken, beschikbaar en bekwaam. Een onderzoek naar praktijkervaringen met burgerparticipatie bij 10 rampen en incidenten in Nederland". In dit onderzoek zijn tien rampen en incidenten onderzocht op het gebied van burgerhulp. Belangrijkste onderzoeksvraag: wat kan een hulpverlener verwachten van een helpende burger bij een ramp of zwaar ongeval? Een citaat waaruit blijkt dat aansprakelijkheid een zorg is van hulpverleningsinstanties:

*(...) "Hulpverleners zien ook potentiële negatieve aspecten van burgerhulp: het verlies van grip op de situatie, het probleem om burgerhulp te coördineren en de zorg dat burgers zelf slachtoffer worden. Een factor die ook meespeelt, is de vrees van hulpverleners om aansprakelijk gesteld te worden voor fouten die gemaakt worden bij het benutten van de hulp door burgers."*ⁱⁱ

Een van de aanbevelingen uit het NIFV-rapport is om afspraken te maken over (veiligheid en) aansprakelijkheid. In de praktijk kan aansprakelijkheid namelijk heel anders uitpakken. De vraag of iemand in een bepaalde situatie aansprakelijk is, is sterk afhankelijk van de specifieke omstandigheden van het geval. Het uitgangspunt is altijd dat ieder zijn eigen schade draagt, tenzij een ander hiervoor aansprakelijk is. Het risico van het inschakelen van burgers bij rampen is dat zij zichzelf of anderen schade kunnen toebrengen, met als mogelijk gevolg een schadeclaim voor de overheid of een hulpverleningsdienst. Maar er zijn ook situaties waarbij hulpverleningsdiensten schade toebrengen aan derden. Ook hier kan een schadeclaim volgen.

Dit is echter geen stimulans voor burgers om te helpen bij een ramp. Met dit onderzoek hopen we meer inzicht te krijgen in aansprakelijkheid bij schade aan de hand van verschillende situaties.

HOOFDSTUK 2: ONDERZOEKSRESULTATEN

Dit hoofdstuk gaat in op de onderzoeksresultaten en bekijkt de volgende situaties:

- De burger verleent ongevraagd hulp en er ontstaat schade bij het slachtoffer of de reddende burger zelf.
- De burger verleent hulp op verzoek van de hulpverlenende instantie en er ontstaat schade bij het slachtoffer, materieel van de hulpverlenende organisaties of de reddende burger zelf.
- De hulpverlenende instantie veroorzaakt zelf schade aan eigendommen van een burger of het milieu
- De hulpverlenende instantie veroorzaakt schade tijdens een loze melding.

Hieronder beschrijven we hoe de aansprakelijkheid in deze situaties is geregeld. In bijlage 1a en 1b staan voorbeelden van situaties schematisch weergegeven.

Let op: wanneer er specifieke hoofdregels in bijvoorbeeld de literatuur zijn gevonden, worden deze expliciet genoemd.

2.1 De burger redt spontaan

Tijdens een ramp of incident zijn er (gelukkig) altijd burgers die spontaan een helpende hand toesteken, zeker op het moment dat hulpverlening nog niet aanwezig is. In welke situaties is de burger aansprakelijk als het slachtoffer schade ondervindt of zelfs overlijdt door hulp van de burger?

Hoofdregel 1: *Wanneer het slachtoffer schade ondervindt door handelen van de goedwillende reddende burger, wordt deze schade in de praktijk gedekt door de eigen verzekering van het slachtoffer.*

Hoofdregel 2: *De reddende burger is niet aansprakelijk indien het slachtoffer schade ondervindt of overlijdt door hulp van de burger, tenzij de reddende burger ernstig roekeloos handelt.*

Wanneer een reddende burger een slachtoffer helpt en het slachtoffer ondervindt hierdoor schade of overlijdt, dan is de reddende burger in beginsel niet aansprakelijk. Tenzij de reddende burger ernstig roekeloos (aan opzet grenzende roekeloosheid) handelt of niet de nodige zorg in acht neemt. Bijvoorbeeld het onnodig duwen of trekken aan een slachtoffer, terwijl iedereen geacht wordt te weten dat een slachtoffer niet verplaatst mag worden. De reddende burger mag een fout maken, maar er mag geen sprake zijn van roekeloos gedrag. Een bekend voorbeeld uit de praktijk van alledag is een verkeersslachtoffer op een verkeerde manier uit een autowrak halen, waardoor (ernstiger) nekletsel wordt veroorzaakt.

Er wordt gekeken naar wat er op het betreffende moment van de reddende burger mag worden verwacht. Indien de reddende burger onder de gegeven omstandigheden tekort schiet, is er mogelijk sprake van onrechtmatig handelen en kan de burger aansprakelijk worden gesteld. Het risico hierop is niet groot, er wordt in Nederland rekening gehouden met het feit dat de reddende burger een leek is en geen professionele hulpverlener.

Wanneer een reddende burger een slachtoffer op roekeloze wijze helpt en/of niet de nodige zorg in acht neemt en het slachtoffer ondervindt hierdoor schade of overlijdt, dan is de reddende burger aansprakelijk op basis van onrechtmatige daadⁱⁱⁱ. Bij overlijden van het slachtoffer door toedoen van de zelfredzame burger, kan er door de nabestaanden een claim worden ingediend. Om aansprakelijkheid op grond van onrechtmatige daad aan te kunnen nemen, moet er voldaan zijn aan de vereisten van onrechtmatige daad, artikel 6:162 BW. De vereisten van onrechtmatige daad zijn:

- Een onrechtmatige gedraging (doen of nalaten).
- Toerekenbaarheid van de daad aan de dader.
- Schade.

-
- Causaal verband tussen de daad en de schade.
  - Relativiteit.

Wanneer de reddende burger (met succes) aansprakelijk wordt gesteld voor de veroorzaakte schade bij het slachtoffer, dekt de aansprakelijkheidsverzekering van de reddende burger doorgaans de schade. Dit is afhankelijk van de polisvoorwaarden en met een maximum van 2,5 miljoen euro. Het is echter zo dat niet iedere burger zo'n verzekering heeft. In dat geval kan het moeilijk zijn om de schade te verhalen. Een burger met een geldig EHBO-diploma is verzekerd bij het Oranje Kruis. Deze verzekering vrijwaart de burger van aansprakelijkheid voor zaak- en personenschade in relatie tot incidentele eerstehulpverlening.^{iv}

2.1.1 Aansprakelijkheid als de helpende burger zelf schade oploopt

Het komt vaak voor dat een verkeersdeelnemer zelf gewond raakt of anderszins schade oploopt bij het verlenen van hulp aan een gestrande of verongelukte medeweggebruiker. In deze situatie kan de reddende burger zijn gemaakte kosten of geleden schade vergoed krijgen door middel van een beroep op zaakwaarneming (artikel 6:198 BW).

Er is sprake van zaakwaarneming indien de reddende burger de belangen van het slachtoffer behartigt wanneer het slachtoffer door omstandigheden (bijvoorbeeld een ongeluk) niet in staat is om zijn eigen belangen te behartigen. De zaakwaarneming moet bewust en op redelijke grond plaatsvinden, zonder dat er sprake is van een overeenkomst tussen de reddende burger en het slachtoffer.

Er moet dus voldaan zijn aan drie voorwaarden:

- Willens en wetens inlaten
- Op redelijke grond inlaten met de behartiging van het belang van het slachtoffer
- Geen bevoegdheid op basis van een rechtshandeling en/of de wet

De reddende burger kan aanspraak maken op vergoeding van zijn gemaakte kosten en/of geleden schade. De reddende burger is allereerst verplicht om het slachtoffer zo snel mogelijk te laten weten dat hij zijn zaken waarneemt en hij is verplicht om achteraf ook verantwoording aan het slachtoffer af te leggen. De reddende burger moet zich onthouden van gedragingen waartegen het slachtoffer zich zou hebben verzet als hij daarvan zou hebben geweten. Indien de reddende burger op inadequate wijze hulp verleent kan het zijn dat het niet redelijk is om het slachtoffer (volledig) aansprakelijk te achten voor de schade opgelopen door de reddende burger.

Wanneer het slachtoffer ten gevolge van het handelen van de reddende burger schade ondervindt of overlijdt, dan is de reddende burger in beginsel niet aansprakelijk, tenzij de reddende burger niet de nodige zorg in acht heeft genomen, zie artikel 6:199BW^v. Er is dan sprake van een tekortkoming in de zin van artikel 6:74 BW^{vi}. Wat de nodige zorg inhoudt is afhankelijk van de kennis en kunde van de reddende burger. Er zijn ook situaties mogelijk waarbij de reddende burger volledig zelf opdraait voor zijn eigen schade en waarbij zijn schade door geen enkele verzekering gedekt wordt. Zie het voorbeeld uit bijlage 3 "Opendeknipe auto niet verzekerd".

2.1.2 Welke schade komt voor vergoeding in aanmerking?

Zowel de materiële als de immateriële schade en eventuele gevolgschade komt voor vergoeding in aanmerking. De schade kan behoorlijk oplopen, omdat gemiste inkomsten ook te verhalen zijn. Bijvoorbeeld als de schade ontstaat bij een jong persoon van 25 jaar met een veelbelovende carrière in het verschiet. Indien er sprake is van ernstige gevolgen voor de verdere carrière van het slachtoffer, kan de schade hoger zijn dan 2,5 miljoen euro. Dit meerbedrag wordt niet meer gedekt door de AVP.

2.1.3 Welke rol speelt het hebben van een verzekering?

Strikt gezien speelt het wel of niet hebben van een verzekering geen rol bij het bepalen van aansprakelijkheid. De tendens in de Rechtspraak is echter om eerder aansprakelijkheid vast te stellen wanneer de burger wel een verzekering heeft. De rechter houdt bij het bepalen van de omvang van de schadevergoeding rekening de schadevergoeding die de verzekering uitkeert. In het verkeer is uitgemaakt dat het verplicht verzekerd zijn van de automobilist bij de beantwoording van de aansprakelijkheidsvraag mag meewegen.

Theoretisch zou een rechter eerst de aansprakelijkheid moeten vaststellen voordat hij toe komt aan de verzekeringsvraag. In de praktijk wordt regelmatig tegelijkertijd naar de aansprakelijkheid en het bestaan van een verzekering gekeken. Zonder verzekering kunnen grote bedragen namelijk niet op de reddende burgers worden verhaald. Ook kijkt de rechter of het slachtoffer zelf een verzekering heeft.

2.2 De burger helpt op verzoek van de hulpverlening

Bij een ramp of incident kunnen de hulpverleners ter plaatse burger(s) verzoeken om assistentie te verlenen aan de hulpverlenende instantie. Zoals brandweerkorpsen, gemeenten, veiligheidsregio's, Geneeskundige Hulpverlening bij Ongevallen en Rampen (GHOR), politie en defensie.

Bij de inzet van burgers zijn twee mogelijkheden:

- Burgers waarmee de overheid een contractuele relatie heeft: de overheid geeft een specifieke opdracht aan de burger, de burger heeft recht op vergoeding.
- Toevallige passanten.

De handelingen van de burger kunnen echter leiden tot schade aan materieel van de hulpverlenende instantie, schade bij een slachtoffer of zelfs overlijden van het slachtoffer. In welke gevallen is de burger aansprakelijk voor deze schade?

2.2.1 Aansprakelijkheid bij materiële schade van de hulpverlening

Hoofregel: *De burger is niet aansprakelijk voor schade toegebracht aan het materieel van de hulpverlening, tenzij er sprake is van roekeloos gedrag door de burger.*

In de meeste gevallen is de burger niet aansprakelijk voor schade die hij veroorzaakt aan het materieel van de hulpverlening, omdat hij vaak niet deskundig zal zijn en in een noodsituatie (onverplicht) een helpende hand biedt. De schade aan het materieel van de hulpverlening zal vallen onder de verzekering van de hulpdienst.

De helpende burger is wel aansprakelijk voor veroorzaakte schade aan het materieel wanneer hij onzorgvuldig (roekeloos) heeft gehandeld. Er moet ook hier voldaan zijn aan de voorwaarden van onrechtmatige daad (zie paragraaf 2.1). Als de burger wel aansprakelijk is, zal dit worden gedekt door zijn aansprakelijkheidsverzekering (indien de burger die heeft).

2.2.2 Aansprakelijkheid bij persoonlijke schade slachtoffer(s)

Hoofregel: *De burger die helpt op verzoek van de hulpverlening, is in beginsel niet aansprakelijk voor veroorzaakte schade bij het slachtoffer of overlijden van het slachtoffer als gevolg van hulp van de reddende burger, tenzij er sprake is van roekeloos handelen van de burger.*

In de meeste gevallen is de hulpverlenende instantie aansprakelijk, omdat zij zelf de hulp van de burger heeft ingeroepen en hierbij op de koop toe moet nemen dat er dingen mis kunnen gaan. Slechts in het geval van ernstig roekeloos gedrag (aan opzet grenzende roekeloosheid) van de helpende burger, zal de schade worden toegerekend aan de burger.

Indien er sprake is van een dienstopdracht (contractuele relatie) dan is er geen aansprakelijkheidsprobleem. Bijvoorbeeld in het geval dat de brandweer de hulp inroept van een boer om verderop brandend hooi uit elkaar te trekken. In dit geval heeft de boer recht op vergoeding voor zijn diensten; er is sprake van een dienstopdracht. Als een werknemer schade oploopt bij de uitoefening van zijn werkzaamheden, zal de werkgever deze moeten dragen, tenzij deze kan aantonen dat hij de nodige zorg heeft gepleegd om dergelijke schade te voorkomen. De relatie tussen de boer en de brandweer is hiermee vergelijkbaar.

2.2.3 Aansprakelijkheid hulpverlening bij schade

Stel: een slachtoffer stelt de hulpverlenende instantie aansprakelijk voor schade die hij heeft opgelopen bij hulpverlening op verzoek. De rechter kijkt dan naar het feit of er sprake is van een overzichtelijke situatie of een situatie waarin niet langer gewacht kon worden.

Indien er een acute noodsituatie is en de professionals van de hulpverlenende instantie het niet aan kunnen zonder de hulp van een burger, is er geen sprake van onrechtmatig handelen in de zin van onzorgvuldig handelen. Aansprakelijkheid is dan niet aan de orde. Bijvoorbeeld in het geval van 1200 gewonden en 10 agenten. Indien er sprake is van een overzichtelijke situatie zal de rechter eerder oordelen dat het inschakelen van burgers een onnodig groot risico vormde en zal de hulpverlenende instantie aansprakelijk stellen voor de schade.

Er ontstaat een aansprakelijkheidsvraagstuk als een burger (een passant) door de hulpverlening wordt gevraagd om te helpen. Er is geen contractuele relatie tussen de hulpverlening en de burger en er is ook geen recht op vergoeding voor de geboden hulp. Het is onduidelijk wie opdraait voor de schade opgelopen door deze groep. Jurisprudentie, wetgeving en literatuur bieden hier geen duidelijkheid over (zie bijlage 3: "agent met 'geleende' auto achterhaalt dronken rijder").

Er zijn geen rechterlijke uitspraken bekend over de vraag wie aansprakelijk is voor schade die wordt veroorzaakt door passanten die zijn ingeschakeld door de hulpverlening.

2.2.4 Aansprakelijkheid indien de burger afwijkt van het verzoek

Hoofregel: *De burger is in beginsel niet aansprakelijk voor veroorzaakte schade indien de burger afwijkt van het verzoek van de hulpverlening, tenzij er sprake is van roekeloos handelen (de burger weet dat zijn/haar handelen fout is).*

Om dit te bepalen, kijkt de rechter naar de helderheid en duidelijkheid van de gegeven instructies. Wanneer er sprake was van een zeer duidelijke instructie ("Verplaats het slachtoffer niet, blijf bij het slachtoffer wachten, doe niets totdat de hulpverlening er is"), en de burger houdt zich niet aan deze instructies, dan kan de burger aansprakelijk worden gesteld. De hulpverlening heeft in dit geval wel een bewijsprobleem, aangezien de gegeven instructie waarschijnlijk mondeling is gegeven.

Het is voor een hulpverlenende instantie moeilijk de hulp van burgers in te schakelen omdat zij niet kunnen inschatten wat het kennisniveau is van de betreffende burger. Bijkomend probleem is dat de hulpverlenende instantie moet inschatten of de risico's aanvaardbaar zijn. Wanneer één slachtoffer een dwarslaesie oploopt, dan is er voor miljoenen euro's schade.

In sommige gevallen valt de aansprakelijkheid niet onder de AVP, maar onder de verzekering van de hulpverlenende instantie. Dit is afhankelijk van de specifieke omstandigheden van het geval.

2.3 Aansprakelijkheid van de hulpverlenende instantie

Wie is aansprakelijk indien de hulpverlening tijdens een ramp, incident, calamiteit of oefening schade veroorzaakt aan eigendommen van burgers of aan het milieu?

Hoofregel: *Wanneer de hulpverlening bij zijn hulpactie schade aan eigendommen van een derde toebrengt, is de hulpverlening of het overkoepelend gezag dat gaat over de hulpverlening (veiligheidsregio of gemeente) tegenover deze derde aansprakelijk.*

2.3.1 Materiële schade eigendom burger

Een brandweerman haalt een kat uit een boom en maakt gebruik van de trap van een burger. De brandweerman zakt door de traptrede en beschadigt de trap. De brandweer is dan aansprakelijk en de gemeente moet de schade van de trap aan de burger vergoeden. Gebruikelijk is dat de werkgever is verzekerd voor de schade die zijn personeel veroorzaakt. Dit is de werkgeversaansprakelijkheidsverzekering.

De hulpverlener is aansprakelijk als zijn onrechtmatige daad tot de schade heeft geleid bij een derde, wat aan hem toegerekend kan worden. De derde zal echter doorgaans niet de hulpverlener maar diens werkgever (gemeente, veiligheidsregio) aanspreken. De gemeente of de veiligheidsregio is tegenover derden aansprakelijk voor fouten van zijn ondergeschikten als er verband bestaat tussen de daad en de taak van die medewerker. Daarvoor zal de derde moeten aantonen dat de kans op de fout is vergroot door de taak van de medewerker, terwijl de werkgever zeggenschap had over de gedragingen waarbij die fout werd gemaakt. Doorgaans gaat het om fouten bij of tijdens de werkzaamheden.

Hierbij moet worden bedacht dat niet is vereist dat de werkgever zelf een verwijt valt te maken. Het is zijn risico dat hij wordt aangesproken voor een onrechtmatige daad van een medewerker die verband houdt met het werk, wat risicoaansprakelijkheid wordt genoemd. In het algemeen is een werkgever verzekerd voor de schade die ontstaat uit aansprakelijkheid voor zijn personeel. De werkgever is voor de volle 100 % aansprakelijk, tenzij er sprake is van opzet of bewuste roekeloosheid van de medewerker. Dat betekent dat de werkgever volledig aansprakelijk is, behoudens voor zover de schuld van de medewerker zo groot is dat de schuld van de werkgever daarbij in het niet valt. Heeft de derde zelf ook schuld bij het ontstaan van de schade, dan kan deze eigen schuld er toe leiden dat de schadevergoeding niet of slechts gedeeltelijk wordt toegewezen.

2.3.2 Schade aan het milieu

De brandweer kan het grondwater verontreinigen wanneer zij bluswerkzaamheden verricht in een pand met giftige stoffen en deze stoffen zich vermengen met het bluswater. Daarbij loopt het vervuilde bluswater uit een bedrijf het riool in. De eigenaar van het bedrijf is hiervoor aansprakelijk. De vervuiling die in het grondwater terecht komt, is voor de eigenaar van het bedrijf verzekeraar via een milieu schade verzekering. De milieu schade verzekering verzekert het financiële risico van het veroorzaken van verontreiniging aan de bodem en het oppervlaktewater. Uiteraard geldt hiervoor dat de eigenaar van het bedrijf zich moet houden aan de wettelijke eisen op dat gebied.

In haar uitspraak van 15 oktober 2008 (zaaknummer 200707345/1) heeft de Raad van State bepaald dat de brandweer wordt geacht de gevolgen van een brand zoveel mogelijk te beperken. Als het oppervlaktewater wordt verontreinigd bij bluswerkzaamheden, is het bedrijf aansprakelijk voor schade aan het milieu. Dat het bedrijf de brandweer niet zelf heeft gewaarschuwd en naderhand heeft betoogd dat de brandweer het pand ook had mogen laten uitbranden in plaats van te blussen, maakt dit niet anders. De bluswerkzaamheden van de brandweer moeten feitelijk worden geacht in opdracht van het bedrijf te zijn verricht.

Operationeel leidinggevenden bij de brandweer hebben steeds meer de taak om een afweging te maken tussen de milieueffecten van vervuiling door bluswater of het gecontroleerd uit laten branden. Het milieu kan er belang bij hebben dat de brandweer op een andere wijze omgaat met

---

brandbestrijding. Wanneer grote hoeveelheden sterk vervuild bluswater het oppervlaktewater instroomt, heeft de brandweer moreel gezien de plicht om hier rekening mee te houden, maar het risico ligt bij de eigenaar van het bedrijf.

2.3.3 Aansprakelijkheid bij een loze melding

Een hulpverlener veroorzaakt schade aan een pand tijdens een loze melding. Het elektronisch brandalarm in een pand gaat los af en de brandweer forceert de voordeur. De schade is in eerste instantie altijd voor eigen rekening (wettelijk), tenzij iemand anders aansprakelijk is. De brandweer doet zijn wettelijke plicht en is niet aansprakelijk voor de schade. De gemeente evenmin. De eigenaar van het brandalarm zal zijn schade moeten verhalen bij zijn brandverzekering. Het hebben van een brandmeldinstallatie of een alarm is vaak een voorwaarde die deel uitmaakt van de polis.

Een hulpverlener rukt uit met zwaailichten of sirene en veroorzaakt hierbij een ongeluk. Het blijkt echter een loze melding te zijn. De bestuurder van het motorrijtuig is in dit geval de veroorzaker van het ongeluk en diens WA-verzekering dekt de schade. Een aansprakelijkheidsverzekering is in Nederland niet verplicht, maar een verplichte WA-verzekering geldt in Nederland wél voor een eigenaar/bestuurder van een motorrijtuig.

HOOFDSTUK 3: SUGGESTIES VOOR VERDER ONDERZOEK

Tijdens de interviewronde constateerden de deskundigen dat er een aantal situaties bestaan waarin regelgeving, literatuur en jurisprudentie geen duidelijkheid of zekerheid verschaffen. Het is aan te raden verder (wetenschappelijk) onderzoek naar deze situaties uit te voeren.

- Exacte gegevens over het aantal incidenten waarbij een (zelf)redzame burger zijn schade niet kan verhalen, zijn niet bekend. Zolang deze er niet zijn en we niet weten hoe vaak een burger blijft zitten met zijn schade, is het niet duidelijk welke financiële consequenties dit heeft en hoe groot het eventueel op te richten fonds zou moeten zijn (zie Aanbeveling 1 in hoofdstuk 4).
- Het is onduidelijk in welke situaties het inschakelen van de burger door de hulpverlening een acceptabel risico vormt.
- Het is onduidelijk wat er gebeurt als een burger weigert om de hulpverlening te helpen en een medeburger daardoor extra schade ondervindt.
- Wanneer zowel de hulpverlenende burger als de hulpverlenende instantie niet aansprakelijk is, blijft de hulpbehoevende burger met zijn schade zitten. In sommige gevallen wordt hierin voorzien door het Schadefonds geweldsmisdrijven (www.schadefonds.nl). Het Schadefonds geeft een financiële tegemoetkoming aan mensen die slachtoffer zijn geworden van een geweldsmisdrijf met ernstig letsel. Het is aan te raden verder te onderzoeken in welke gevallen er aanspraak kan worden gemaakt op het Schadefonds geweldsmisdrijven.

HOOFDSTUK 4: AANBEVELINGEN EN SUGGESTIES

- 1. Creëer een fonds voor ongedekte schade van reddende burgers.**

Reddende burgers die met schade blijven zitten, kunnen schade gedekt krijgen door een nog op te zetten fonds. Verzekeraars zouden hierbij in samenwerking met de Rijksoverheid als initiatiefnemers kunnen optreden. Er kan eventueel tussen deze twee partijen worden afgesproken dat voor elke euro die verzekeraars vergoeden, de Rijksoverheid een euro bijlegt. Dit fonds kan alleen in uitzonderingsgevallen worden aangesproken. Deze aanbeveling wordt niet gesteund door het Verbond van verzekeraars.
- 2. Vergoed ongedekte schade van burgers door een speciale verzekeringsafdeling van een ministerie indien het bovengenoemde fonds ontoereikend is.**

Door reddende burgers geleden schade of veroorzaakte schade zou via de verzekeringsafdeling van het ministerie van Financiën vergoed kunnen worden (bijvoorbeeld wanneer het fonds van aanbeveling 1 niet toereikend is). De verzekering van de reddende burger zou hier niet voor moeten worden aangesproken. Eventueel kan de schadevergoeding via een heffing uit de algemene middelen worden gefinancierd.
- 3. Creëer een website waar burgers digitaal hun vordering in kunnen dienen door middel van een eenvoudig formulier met DigiD ondertekening.**

Reddende burgers die worden geconfronteerd met een aansprakelijkheidsstelling zouden een vordering kunnen indienen bij het fonds uit aanbeveling 1 of de verzekeringsafdeling van aanbeveling 2. De burger vult een eenvoudig elektronisch vorderingsformulier in op een speciaal daartoe opgerichte website. Maak het (reddende) burgers zo eenvoudig mogelijk. Uiteraard dient er een postadres op de website te worden vermeld waar burgers die niet overweg kunnen met het internet hun vordering ook kunnen indienen.
- 4. Breid de verzekering van de hulpdiensten uit zodat zij tevens verzekerd zijn voor schade ontstaan door hulp van vrijwilligers en/of burgers.**

De verzekering van de hulpdiensten zou uitgebreid kunnen worden voor de aansprakelijkheid veroorzaakt door hulp van vrijwilligers (aangewezen of niet). Er is sprake van een opkomende claimcultuur en er zijn tegenwoordig minder sociale voorzieningen. Het kan gaan om hoge claims indien de reddende burger arbeidsongeschiktheid bij het slachtoffer veroorzaakt.
- 5. Verplicht meerderjarigen in Nederland om een AVP af te sluiten.**

Ondanks dat het kabinet uitgaat van een eigen verantwoordelijkheid, zouden meerderjarigen in Nederland verplicht moeten worden gesteld om een AVP af te sluiten. Op dit moment is niet iedereen in Nederland verzekerd voor schade die zij eventueel toebrengen bij een ander.
- 6. Verstrek heldere informatie aan hulpverlenende instanties.**

Stel informatiemateriaal beschikbaar aan hulpverlenende instanties over aansprakelijkheid, gebruik daarbij de voorbeelden uit dit rapport. Informatie kan bijvoorbeeld in de vorm van een (digitale) handreiking of via een website.

BIJLAGEN

Bijlage 1a: Schema aansprakelijkheid en verzekering in twee situaties

Situatie 1: De burger redt spontaan¹

Situatie	Burger aansprakelijk?	Dekking AVP burger?	Dekking andere verzekering?	Dekking verzekering slachtoffer?
Het slachtoffer ondervindt schade door hulp van burger	NEE, tenzij aan opzet grenzende roekeloosheid	JA, tot max 2,5 miljoen euro (afhankelijk van polisvoorwaarden)	NEE	Mogelijk, zoals: opstal, ziektekosten, ongevallen, etc.
Het slachtoffer overlijdt door hulp van burger	NEE, tenzij aan opzet grenzende roekeloosheid	JA, tot max 2,5 miljoen euro (afhankelijk van polisvoorwaarden)	NEE	Mogelijk, zoals: levensverzekering, uitvaart, collectieve ongevallenverzekering
Auto burger wordt opengeknipt	NEE	NEE	NEE	NEE
Burger brengt met zijn auto een gewonde naar het ziekenhuis, waarbij schade ontstaat aan het interieur van de auto	NEE	NEE	(Beperkt) casco verzekering	NEE, tenzij onrechtmatige daad slachtoffer
Burger brengt met zijn auto een gewonde naar het ziekenhuis en veroorzaakt op weg naar het ziekenhuis een ongeluk	JA	NEE	WAM ²	NEE
Burger vangt slachtoffers op in zijn woning of op zijn land en ondervindt schade	NEE	NEE	Mogelijk, zoals: opstal, inboedel, inventaris	NEE, tenzij onrechtmatige daad slachtoffer
Burger verwondt zich tijdens hulpverlening	NEE	NEE	Mogelijk, zoals: ziektekosten, collectieve ongevallenverzekering	NEE
Burger overlijdt tijdens hulpverlening	NEE	NEE	Mogelijk, zoals: levensverzekering, uitvaart, collectieve ongevallenverzekering	NEE
Burger heeft schade aan kleding	NEE	NEE	NEE	NEE

¹ Wie aansprakelijk is hangt altijd af van de specifieke omstandigheden van het geval. Uitgangspunt is dat ieder zijn of haar eigen schade draagt, tenzij een ander hiervoor aansprakelijk is.

² Wettelijke aansprakelijkheidsverzekering motorrijtuigen.

Situatie 2: Burger helpt op verzoek van hulpverlening en geen sprake van roekeloos handelen van de burger (burgerhulp)

Situatie	Burger aansprakelijk?	Dekking AVP burger?	Dekking andere verzekering burger	Dekking verzekering slachtoffer?	VR ³ aansprakelijk?	Dekking AVB?	Dekking andere verzekering VR?
Burger brengt schade toe aan het materieel van de hulpverlening	NEE	JA	NEE	NEE	NEE	JA	Ja, materieelverzekering, WAM (casco), opstal, inventaris, computer
Het slachtoffer ondervindt schade door hulp van de burger	NEE	JA	NEE	Mogelijk, zoals: opstal, ongevallen, ziektekosten etc.	NEE, bij acute noodsituatie JA, bij overzichtelijke situatie	JA	NEE
Het slachtoffer overlijdt door hulp van de burger	NEE	JA	NEE	Mogelijk, zoals: levensverzekering, collectieve ongevallen, uitvaart	NEE, bij acute noodsituatie JA, bij overzichtelijke situatie	JA	NEE
Burger (passant) ondervindt schade aan kleding	NEE	NEE	NEE	NEE	NEE	JA	NEE
Burger wijkt af van het verzoek van de hulpverlening en veroorzaakt schade	NEE	JA	n.v.t.	Mogelijk, zoals: ziektekosten of opstal	NEE, afhankelijk van helderheid en duidelijkheid instructies	JA	NEE
Burger verwondt zich tijdens hulpverlening	NEE	NEE	Mogelijk, zoals: ziektekosten, collectieve ongevallen	NEE	Waarschijnlijk niet, hangt af van de situatie	JA	NEE
Burger overlijdt tijdens hulpverlening	NEE	NEE	Mogelijk, zoals: ziektekosten, collectieve ongevallen, uitvaart	NEE	Waarschijnlijk niet, hangt af van de situatie	JA	NEE

³ Veiligheidsregio

Bijlage 1b: Schema aansprakelijkheid veiligheidsregio en/of gemeente ten opzichte van derden⁴

Situatie	Veiligheidsregio/ gemeente aansprakelijk?	Dekking verzekering?	Hulpverlener zelf aansprakelijk?	Burger aansprakelijk?
Hulpverlening veroorzaakt schade aan eigendommen van burgers	JA, werkgever is aansprakelijk voor ondergeschikten (risicoaansprakelijkheid)	JA, werkgeversaansprakelijkheidsverzekering	NEE, tenzij opzet van de hulpverlener	NEE
Hulpverlening verontreinigt grondwater door het weg laten lopen van verontreinigd bluswater	NEE	JA, via milieu schade verzekering eigenaar bedrijf	NEE	JA, eigenaar bedrijf

Aansprakelijkheid van de veiligheidsregio/gemeenten bij loze melding

Situatie	Veiligheidsregio/ gemeente aansprakelijk?	Dekking verzekering?	Andere verzekering burger?
Hulpverlening veroorzaakt ongeval tijdens rit van of naar plaats incident (met gebruik van zwaailicht/sirene)	JA	JA, WA-verzekering	
Hulpverlening veroorzaakt schade aan het pand bij een loze melding	NEE, brandweer doet zijn plicht		JA, brandverzekering van de melder.

---

⁴ Het hangt altijd af van de specifieke omstandigheden van het geval wie aansprakelijk is. Uitgangspunt is dat ieder zijn of haar eigen schade draagt, tenzij een ander hiervoor aansprakelijk is.

Bijlage 2:   Overzicht geïnterviewden en overige geraadpleegde personen

Geïnterviewde personen

- Prof. mr. dr. A.M. Hol, Departement Rechtsgeleerdheid, Universiteit Utrecht
- De heer Van de Reep, Veiligheidsberaad
- Mr. J. van der Voordt, VNG verzekeringen
- Mr. Chris van Dijk, Kennedy van der Laan advocaten
- De heer M. Van Leeuwen, Verbond van Verzekeraars
- De heer E. Pompen, Verbond van Verzekeraars
- Mevrouw mr. M.L.A. Martius, Verbond van Verzekeraars
- De heer A. Bosmans, Connexion Ambulancezorg

Overige geraadpleegde personen

- Mevrouw mr. J.J. De Kraker, Ministerie van Defensie

Bijlage 3:   Praktijkvoorbeelden

Agent met 'geleende' auto achterhaalt dronken rijder

POELDIJK - Een politieagent bezig met de afhandeling van een ongeval op de Monsterseweg zag vrijdag 29 oktober om 23.30 uur een auto met een lekke band passeren. De agent vermoedde dat de bestuurder mogelijk onder invloed van alcohol zou verkeren. Omdat de agent niet over een politievoertuig beschikte, hield hij een passerende automobilist staande, stapte in en 'vroeg' aan de bestuurder de dronken automobilist te achtervolgen en klem te rijden. Dat lukte al snel waarna de agent de 22-jarige automobilist kon aanhouden. Hij had teveel gedronken en blies 865 ugl.

Bron: Algemeen Dagblad, 31 oktober 2010

Opgeknippte auto niet verzekerd

HEEMSKERK - De barmhartige man die donderdag een gewonde vrouw in zijn, geleende, auto zette na een verkeersongeval in Heemskerk draait zelf op voor de schade aan de opgeknippte wagen. De verzekeringsmaatschappij adviseert zoiets voortaan maar beter niet meer te doen. De verzekering vergoedde de auto niet.

Bij een verkeersongeval donderdag in Heemskerk richtte een 94-jarige vrouw een ravage aan

De 23-jarige R.D. reed donderdag, op zijn verjaardag, in een geleende auto langs de plek van het ongeluk. Hij zorgde voor één van de slachtoffers door haar in de auto te plaatsen.

De vrouw vertelde tegen een ziekenbroeder dat ze last had van haar nek. Daarop liet de broeder de brandweer het dak van de auto openknippen, zodat ze veilig uit de wagen kon worden gehaald. Het voertuig is daardoor total loss geraakt.

Een woordvoester van de verzekeringsmaatschappij vertelt dat dit door geen enkele verzekering gedekt wordt. De schade aan de wagen valt, zowel bij de WA als Allrisk, buiten de dekking. "Dat was anders geweest als mevrouw een beetje had gebloed en als dat op de bekleding was gekomen. Dat valt onder de WA-verzekering. Allemaal heel vervelend natuurlijk. Best begrijpelijk dat de jongeman het aanbod deed, gezien alle heftigheid van de gebeurtenissen. Maar ons advies is: niet doen."

Bron: de Telegraaf, 18 september 2009

EINDNOTEN

ⁱ *Zelfredzaamheid en aansprakelijkheid*. prof. dr. mr. A.M. Hol

ⁱⁱ *Burgers bij de bestrijding van rampen: betrokken, beschikbaar en bekwaam. Een onderzoek naar praktijkervaringen met burgerparticipatie bij 10 rampen en incidenten in Nederland*. NIFV. 22 september 2010.

ⁱⁱⁱ Artikel 6:162 BW, lid 1: "Hij die jegens een ander een onrechtmatige daad pleegt, welke hem kan worden toegerekend, is verplicht de schade die de ander dientengevolge lijdt, te vergoeden".

Lid 2 Als onrechtmatige daad worden aangemerkt een inbreuk op een recht en een doen of nalaten in strijd met een wettelijke plicht of met hetgeen volgens ongeschreven recht in het maatschappelijk verkeer betaamt, een en ander behoudens de aanwezigheid van een rechtvaardigingsgrond.

Lid 3 Een onrechtmatige daad kan aan de dader worden toegerekend, indien zij te wijten is aan zijn schuld of aan een oorzaak welke krachtens de wet of de in het verkeer geldende opvattingen voor zijn rekening komt".

^{iv} Met ingang van 1 oktober 2004 zijn alle houders van een geldig Diploma Eerste Hulp/EHBO-diploma zonder extra kosten verzekerd tegen aansprakelijkheid voor schade aan zaken of personen wanneer zij eerste hulp verlenen. Het Oranje Kruis heeft deze verzekering afgesloten om de eerste hulpverleners rugdekking te geven. De nieuwe verzekering is gekoppeld aan alle geldige EHBO diploma's en Diploma's Eerste Hulp en vrijwaart de houder van aansprakelijkheid voor zaak- en personenschade in relatie tot incidentele eerstehulpverlening. Zie <http://www.ehbo.nl/faq4.htm>

^v Artikel 6:199 BW, lid 1: "De zaakwaarnemer is verplicht bij de waarneming de nodige zorg te betrachten en, voor zover dit redelijkerwijze van hem kan worden verlangd, de begonnen waarneming voort te zetten".

Lid 2 De zaakwaarnemer doet, zodra dit redelijkerwijze mogelijk is, aan de belanghebbende verantwoording van hetgeen hij heeft verricht. Heeft hij voor de belanghebbende gelden uitgegeven of ontvangen, dan doet hij daarvan rekening.

^{vi} Artikel 6:74 Iedere tekortkoming in de nakoming van een verbintenis verplicht de schuldenaar de schade die de schuldeiser daardoor lijdt te vergoeden, tenzij de tekortkoming de schuldenaar niet kan worden toegerekend.

Lid 2 Voor zover nakoming niet reeds blijvend onmogelijk is, vindt lid 1 slechts toepassing met inachtneming van hetgeen is bepaald in de tweede paragraaf betreffende het verzuim van de schuldenaar.

COLOFON

Dit onderzoek is uitgevoerd in opdracht van de ministeries van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en Veiligheid en Justitie. De verantwoordelijkheid voor de inhoud van het onderzoek berust bij de auteurs. De inhoud vormt niet per definitie een weergave van het standpunt van deze departementen.